

**ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ «УКРАЇНА»**

ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ

КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор
з освітньої діяльності

Оксана КОЛЯДА
» 2024 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

**ВИБІРКОВА ОСВІТНЯ КОМПОНЕНТА
«КОРПОРАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ»**

Освітньо-наукова програма Економіка
освітнього рівня _____ доктор філософії _____
(назва освітнього рівня)

галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальності 051 Економіка

Інститут економіки та менеджменту

Обсяг, кредитів: 5 (150 годин)

Форма підсумкового контролю: залік

Київ – 2024

Робоча програма з дисципліни «Корпоративне управління» для здобувачів освіти за галуззю знань 05 Соціальні та поведінкові науки спеціальністю 051 Економіка освітнього рівня «доктор філософії»

«25» червня 2024 року. 44 с.

Розробник:

професор кафедри управління та адміністрування Чечель О.М.

Викладач:

професор кафедри управління та адміністрування Чечель О.М.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри управління та адміністрування

Протокол від «25» червня 2024 року № 11

Завідувач кафедри управління та адміністрування

«25» червня 2024 року

_____ (Ростислав ДУБАС)

ПРОЛОНГАЦІЯ РОБОЧОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

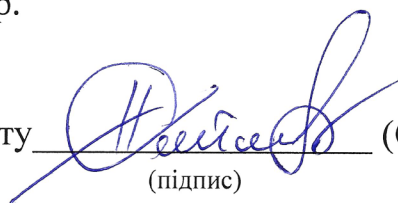
Навчальний рік	2025/2026	2026/2027	2027/2028	2028/2029
Дата засідання кафедри / циклової комісії				
№ протоколу				
Підпис завідувача кафедри / голови циклової комісії				

Матеріали до курсу розміщено на сайті Інтернет-підтримки освітнього процесу за адресою: <http://https://vo.uu.edu.ua/course/view.php?id=13643>.

Робочу програму перевірено

25.06. 2024 р.

Директор Інституту
економіки та менеджменту

(підпис)

(Світлана НЕСТЕРЕНКО)
(прізвище та ініціали)

Зміст

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	6
3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ, ВІДПОВІДНІСТЬ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ.....	7
4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	11
4.1. Анотація дисципліни.....	11
4.2. Структура навчальної дисципліни.....	14
4.2.1. Тематичний план.....	14
4.2.2. Навчально-методична картка дисципліни.....	17
4.3. Форми організації занять.....	18
4.3.1. Теми практичних занять.....	18
4.3.2. Індивідуальні завдання.....	19
4.3.3. Індивідуальна навчально-дослідна робота.....	20
4.3.3.1. Тематика ІНДЗ (Індивідуальне навчально-дослідне завдання).....	21
4.3.4. Теми самостійної роботи здобувачів освіти	22
5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ.....	23
5.1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.....	23
5.2. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально- пізнавальної діяльності.....	23
5.3. Інклюзивні методи навчання.....	23
6. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	24
6.1. Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти	25
6.2. Система оцінювання роботи здобувачі освіти упродовж семестру...26	
6.3. Оцінка за теоретичний і практичний курс: шкала оцінювання національна та ECTS.....	27
6.4. Оцінка за екзамен: шкала оцінювання національна та ECTS.....	27
6.5. Загальна оцінка з дисципліни: шкала оцінювання національна та ECTS.....	28
6.6. Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти	28
6.7. Орієнтовний перелік питань до екзамену	29
7. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	31
7.1. Навчально-методичні аудіо- і відеоматеріали, у т.ч. для здобувачів освіти з інвалідністю.....	31
7.2. Глосарій (термінологічний словник).....	32
7.3. Рекомендована література.....	40
7.4. Інформаційні ресурси.....	44
8. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ.....	44

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітній / освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Загальний обсяг кредитів – 5	Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки	Вид дисципліни вибіркова (обов’язкова чи за вибором здобувача освіти)	
	Спеціальність 051 Економіка	Цикл підготовки спеціальний	
Модулів – 2	Спеціалізація	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	2-й
Індивідуальна навчально-дослідна робота: реферат	Мова викладання, навчання та оцінювання: українська	Семестр	
Загальний обсяг годин – 150		4-й	4-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи здобувача освіти – 7		Освітній ступінь: доктор філософії	Лекції
	22 год		8 год
	Практичні, семінарські		
	22 год		4 год
	Лабораторні		
	- год		- год
	Самостійна робота		
	91 год		123 год
ІНДЗ: 15 год			
Вид семестрового контролю: залік			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою дисципліни є оволодіння здобувачами базовими знаннями з історії і практики управління системою керівних органів, що здійснюють управління корпорацією, формування вміння вибору правильної стратегії її розвитку, залучення на вигідних умовах інвестицій, формування стійкого балансу інтересів акціонерів.

Предмет дисципліни: теоретико-методологічні, методичні та організаційно-економічні аспекти формування і розвитку корпоративного управління; основні поняття і підходи до формування принципів корпоративного управління, аналіз сформованих його концепцій.

Об'єктом дисципліни є корпоративне управління як система.

Місце дисципліни в навчальному процесі підготовки магістрів. Теоретичною і методологічною базою вивчення корпоративного управління є дисципліни гуманітарного та загальноекономічного циклів, економіка підприємства, основи економічної теорії, макроекономіка, мікроекономіка, менеджмент, економіка праці та соціально-трудові відносини, управління персоналом, філософія, політологія.

Завданнями дисципліни є:

- засвоєння сутності, завдань, інституційних основ та практики корпоративного управління;
- вивчення понятійного апарата дисципліни «Корпоративне управління» та методологічних основ;
- набуття навичок щодо ефективного впровадження системи корпоративного управління в діяльність органів влади і місцевого самоврядування;
- засвоєння здобувачами освіти наукових теорій корпоративного управління;
- розширення знань про механізми та моделі корпоративного управління;
- вивчення теоретичних положень і практики корпоративного управління як умови стійкого розвитку суспільства;
- опанування уміння здійснювати аналіз міжнародних та національних законодавчих актів щодо корпоративного управління для їх подальшого застосування в науковій роботі, майбутній професійній діяльності;
- засвоєння алгоритмів реалізації практики корпоративного управління в різних сегментах управління організацією;
- ідентифікація і аналіз фінансових аспектів розміщення, обігу та емісії цінних паперів з позиції концепції корпоративного управління;
- набуття навичок впровадження фінансового менеджменту у системі корпоративного управління;

- вміння аналізувати корпоративну звітність організації і готувати необхідну інформацію для її формування.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ, ВІДПОВІДНІСТЬ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен:
знати:

- предмет дисципліни «Корпоративне управління»;
- загальні поняття та підходи до формування принципів корпоративного управління;
- сутність, принципи і моделі корпоративного управління;
- особливості української моделі корпоративного управління: акціонерні товариства як об'єкт корпоративного управління;
- основні фактори та засади впровадження принципів корпоративного управління;
- національне та світове нормативно-правове регулювання корпоративного сектору;
- сучасні наукові, організаційні, управлінські та технічні досягнення корпоративного управління, шляхи його практичного запровадження.

вміти:

- правильно застосовувати принципи корпоративного управління у практичній діяльності;
- сприяти впровадженню системи корпоративного управління в практику національного підприємництва;
- використовувати в діяльності компаній інструменти корпоративного управління, які сприяють ефективній розробці та реалізації принципів ефективності;
- обґрунтовувати найбільш сприятливі напрями здійснення корпоративного управління на основі проведення оцінки їхньої ефективності;
- підготувати статут та засновницькі документи підприємства корпоративного сектору економіки;
- розрахувати ринкову вартість цінних паперів;
- підготувати документи для проведення загальних зборів акціонерів;
- здійснити емісію акцій;
- розрахувати величину дивідендів;
- встановити вартість капіталу компанії;
- проаналізувати фінансову звітність акціонерного та дочірнього товариств та оцінити їхні фінансовий стан і ринкову вартість; здійснити фінансові інвестиції.

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Анотація дисципліни

Навчальна дисципліни «Корпоративне управління» вивчає теоретико-методологічні, методичні та організаційно-економічні аспекти формування і розвитку корпоративного сектору національної економіки.

Змістовий модуль 1. Сутність та інфраструктура корпоративного управління

Тема 1. Корпоративне управління як фактор розвитку економіки

Корпоративна діяльність та розвиток корпоративних об'єднань. Етапи становлення корпоративної діяльності. Основні види господарських товариств, що існують в Україні. Корпоративні відносини та корпоративні інтереси. Учасники корпоративних відносин. Суб'єкти корпоративних відносин. Особливості внутрішніх і зовнішніх корпоративних відносин. Наглядова рада і виконавчий орган. Формування системи корпоративного управління: сутність, цілі, завдання, принципи. Основні проблеми корпоративного управління. Міжгалузеві особливості системи корпоративного управління.

Тема 2. Концепції та моделі корпоративного управління

Концепції управління акціонерними товариствами. Сутність організаційної моделі системи корпоративного управління. Учасники процесу корпоративного управління. Поняття моделі корпоративного управління та їхні види. Основні моделі корпоративного управління. Переваги і недоліки моделей корпоративного управління. Порівняльний аналіз моделей корпоративного управління. Формування української моделі корпоративного управління. Основні ознаки формування української моделі корпоративного управління. Дуалістичний принцип формування української моделі корпоративного управління. Основні чинники, які гальмують розвиток принципів корпоративного управління в Україні.

Тема 3. Інституційні засади корпоративного управління

Законодавче забезпечення корпоративного управління в Україні. Нормативно-правова база функціонування корпорацій та забезпечення корпоративного управління. Міжнародні стандарти корпоративного управління та національні кодекси корпоративної поведінки. Структура стандартів корпоративного управління. Кодекси корпоративного управління. Організаційні структури управління акціонерними товариствами. Система управління корпораціями в Україні.

Тема 4. Організаційні елементи корпоративного управління

Структура корпоративного управління. Типова структура корпоративного управління. Основні принципи побудови структури корпоративного управління. Загальні збори акціонерів: компетенції та порядок проведення. Основні групи питань, які відносяться до компетенції загальних зборів акціонерів. Організація роботи наглядової ради корпорації. Функції наглядової ради корпорації. Виконавчі органи корпорації, їх види та

компетенції. Корпоративний секретар та його функції в системі корпоративного управління.

Змістовний модуль 2. Корпоративне управління та регулювання діяльності акціонерних товариств

Тема 5. Механізми корпоративного управління

Побудова системи внутрішньокорпоративного управління. Винагороди і дивіденди. Суть дивідендної політики підприємства. Корпоративний контроль. Об'єкти корпоративного контролю. Органи управління корпорації, що здійснюють внутрішній контроль. Компетенції наглядової ради корпорації стосовно здійснення внутрішнього контролю. Основні дії ревізійної комісії в контексті корпоративного контролю. Корпоративний контроль і корпоративна етика. Характеристика трьох рівнів корпоративної культури. Основні елементи корпоративної культури. Суть корпоративної етики.

Тема 6. Інформаційна система корпорації

Поняття та принципи розкриття інформації. Базові складові процесу розкриття інформації в корпорації. Основні принципи розкриття інформації про діяльність корпорації. Корпоративні комунікації. Вітчизняна та зарубіжна практика розкриття інформації та основні напрямки її поширення. Сутність внутрішніх корпоративних комунікацій та їхня мета. Основні завдання внутрішніх комунікацій у корпорації. Інструменти внутрішніх комунікацій корпорації.

Тема 7. Корпоративна соціальна відповідальність

Сутність та складові елементи корпоративної соціальної відповідальності, рівні її впровадження. Рівні корпоративної соціальної відповідальності у вітчизняних корпораціях. Базові принципи Глобального договору ООН у системі корпоративної відповідальності. Ключові напрямки впровадження соціальної відповідальності. Напрями взаємодії корпорації з групами зацікавлених сторін у рамках реалізації політики корпоративної соціальної відповідальності. Принципи корпоративної соціальної відповідальності та критерії її дотримання в корпорації. Стейкхолдери і їхня роль у соціальній відповідальності корпорації. Показники оцінки корпоративної соціальної відповідальності.

Тема 8. Злиття і поглинання як форма корпоративного управління

Види і мотиви злиття та поглинання. Характеристика основних видів злиття та поглинання. Ринок злиття і поглинання. Сутність внутрішніх мотивів компаній до здійснення операцій злиття і поглинання. Особливості злиття і поглинання на світовому ринку і відмінність від вітчизняних. Основні передумови успіху процесу злиття і поглинання. Негативні наслідки злиття і поглинання. Суть корпоративних прав у процесі злиття і поглинання. Світові тенденції корпоративного злиття і поглинання. Корпоративне право: злиття і поглинання. Нормативно-правові акти, які регламентують корпоративні права та регулюють процеси злиття і поглинання в Україні.

Тема 9. Ефективність та якість корпоративного управління

Стандарти корпоративного управління та критерії його ефективності. Основні переваги корпорації від впровадження стандартів корпоративного управління. Управління ефективністю корпорації. Основні ознаки ефективності корпоративного управління та фактори, що впливають на нього. Методики оцінки ефективності корпоративного управління. Основні принципи оцінювання корпоративного управління. Критерії якості корпоративного управління. Характерні ознаки якості корпоративного управління.

Тема 10. Корпоративне управління та інвестиційний процес

Корпоративне управління як важливий фактор інвестицій та економічного зростання. Планування та реалізація інвестиційних рішень на рівні корпорації. Характеристика процесу прийняття та реалізації управлінських рішень корпорації. Типи планування інвестиційного процесу. Особливості стратегічного інвестиційного планування. Особливості стратегічного інвестиційного планування у вітчизняних корпораціях. Прийняття і реалізація інвестиційних рішень. Концесійні форми взаємодії держави і корпорацій в інвестиційному процесі. Основні джерела фінансування концесійних проєктів.

Тема 11. Управління державними корпоративними правами

Корпоративний сектор держави та його структура. Фонд державного майна України в системі управління державними корпоративними правами. Основні Завдання Фонду державного майна України. Механізм управління державними корпоративними правами. Особливості управління та обмеження розпорядження корпоративними правами держави. Оцінка ефективності управління корпоративними правами держави.

Тема 12. Цінні папери та їх контроль в корпоративному управлінні

Цінні папери акціонерного товариства. Цінні папери та їхня класифікація. Особливості формування ринку акцій. Емісія цінних паперів. Види цінних паперів. Набуття права власності на акції. Об'єкт права власності. Способи передачі іменних цінних паперів. Обіг цінних паперів.

4.2. Структура навчальної дисципліни

4.2.1. Тематичний план

Назви змістових модулів і тем	Розподіл годин між видами робіт														Форми та методи контролю знань
	денна форма							заочна форма							
	Усього	Аудиторна					с.р.	Усього	Аудиторна					с.р.	
		у тому числі							у тому числі						
		л	сем	пр	лаб	інд			л	сем	пр	лаб	інд		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Модуль 1															
Змістовий модуль 1. Сутність та інфраструктура корпоративного управління															
Тема 1. Корпоративне управління як фактор розвитку економіки	14	2		2			10	11	1		-			10	АР: + СР: +
Тема 2. Концепції та моделі корпоративного управління	14	2		2			10	11	-		1			10	АР: + СР: +
Тема 3. Інституційні засади корпоративного управління	14	2		2			10	11	1		-			10	АР: + СР: +
Тема 4. Організаційні елементи корпоративного управління	16	2		2			12	11	-		1			10	АР: + СР: +
Модульний контроль	2						2	2						2	МК-I
Разом за змістовим модулем 1	60	8		8			44	46	2		2			42	

Продовження Табл. 1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Змістовний модуль 2. Корпоративне управління та регулювання діяльності акціонерних товариств															
Тема 5. Механізми корпоративного управління	9	2		1			6	11	1		-			10	AP:++ CP:++
Тема 6. Інформаційна система корпорації	9	2		1			6	12	-		-			12	
Тема 7. Корпоративна соціальна відповідальність	11	4		1			6	13	-		1			12	AP:++ CP:++
Тема 8. Злиття і поглинання як форма корпоративного управління	13	4		1			8	13	1		-			12	AP:++ CP:++
Тема 9. Ефективність та якість корпоративного управління	11	2		1			8	13	1		-			12	
Тема 10. Корпоративне управління та інвестиційний процес	11	2		1			8	13	1		-			12	
Тема 11. Управління державними корпоративними правами	11	2		1			8	14	1		1			12	
Тема 12. Цінні папери та їх контроль в корпоративному управлінні	11	2		1			8	13	1		-			12	
Модульний контроль	2						2	2						2	МК-II
Разом за змістовим модулем 2	90	12		8			32	104	6		2			96	
Усього годин	150	22		22			106	150	8		4			123	
Модуль 2															

ІНДЗ	15	-		-		15	-	15	-		-		15		ІНД 3:+
Усього годин	150	22		22		15	59	150	8		4		15	93	

Примітки: *АР* – аудиторна робота, *СР* – самостійна робота, *ІНДЗ* – індивідуальне завдання., *МК*-модульний контроль

4.2.2. Навчально-методична картка дисципліни «Корпоративне управління»

Разом: 150 год, лекції – 22 год, практичні заняття – 22 год, ІНДЗ – 15 год, самостійна робота – 91 год, підсумковий контроль – ____ год.

Модулі	Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2				
Назва модуля	Сутність та інфраструктура корпоративного управління					Корпоративне управління та регулювання діяльності акціонерних товариств				
Кількість балів за модуль	18 балів					17 балів				
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Теми лекцій	Тема лекції 1	Тема лекції 2	Тема лекції 3	Тема лекції 4	Тема лекції 5	Тема лекції 6	Тема лекції 7	Тема лекції 8	Тема лекції 9	Тема лекції 10
Теми семінарських занять										
Теми практичних занять	Тема заняття 1	Тема заняття 2	Тема заняття 3	Тема заняття 4	Тема заняття 5	Тема заняття 6	Тема заняття 7	Тема заняття 8	Тема заняття 9	Тема заняття 10
Теми лабораторних занять										
Самостійна робота	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал		1 бал		1 бал	1 бал	1 бал
Тести	5 балів					5 балів				
ІНДЗ	15 балів									
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота (10 балів)									
Підсумковий контроль	Екзамен (40 балів)									

4.3. Форми організації занять

4.3.1. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Заліковий модуль 1. Сутність та інфраструктура корпоративного управління	
1	Корпоративне управління як фактор розвитку економіки	2
2	Концепції та моделі корпоративного управління.	2
3	Інституційні засади корпоративного управління	2
4	Організаційні елементи корпоративного управління	2
	Заліковий модуль 2. Корпоративне управління та регулювання діяльності акціонерних товариств	
5	Механізми корпоративного управління	2
6	Інформаційна система корпорації	2
7	Корпоративна соціальна відповідальність	2
8	Злиття і поглинання як форма корпоративного управління	2
9	Ефективність та якість корпоративного управління	2
10	Корпоративне управління та інвестиційний процес	2
11	Управління державними корпоративними правами	2
12	Цінні папери та їх контроль в корпоративному управлінні	1
	РАЗОМ	22

4.3.3. Індивідуальна навчально-дослідна робота (реферат)

Індивідуальна навчально-дослідна робота (ІНДР) – це творча робота, де здобувачу освіти необхідно проявити власні теоретичні знання на практиці в конкретній ситуації. Мета виконання індивідуального завдання – оволодіти практичними навичками механізмів корпоративного управління на прикладі розробки інноваційного проєкту акціонерного товариства згідно з обраною тематикою.

В процесі виконання індивідуального завдання здобувач освіти повинен опрацювати літературні джерела за темою інноваційного проєкту, опанувати теоретичну сутність об'єкта та предмета дослідження, зібрати фактичний матеріал та обробити його, досягнути ціль індивідуального завдання та розробити конкретні пропозиції.

Види ІНДЗ, вимоги до них та оцінювання:

- ✓ конспект із теми (модуля) за заданим планом (2 бали);
- ✓ конспект із теми (модуля) за планом, який здобувач освіти розробив самостійно (3 бали);

- ✓ анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис, тематичні розвідки (**3 бали**);
- ✓ повідомлення з теми, рекомендованої викладачем (**2 бали**);
- ✓ повідомлення з теми (без рекомендації викладача): сучасні відкриття з теми, аналіз інформації, самостійні дослідження (**3 бали**);
- ✓ дослідження різноманітних питань з тематики дисципліни у вигляді есе (**5 балів**);
- ✓ дослідження з тематики дисципліни у вигляді реферату (охоплює весь зміст навчального курсу) – **15 балів**.

Орієнтовна структура ІНДЗ – науково-педагогічного дослідження у вигляді реферату: вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел.

4.3.3.1. Тематика ІНДЗ

1. Аналіз становища корпоративного управління в Україні. Антикризове управління в корпораціях.
2. Система корпоративного управління в Україні.
3. Акціонерне товариство в системі правових інституцій.
4. Порядок створення та реєстрації відкритого акціонерного товариства.
5. Переваги і недоліки акціонерного товариства. Нормативно-правове регулювання корпоративних відносин в Україні.
6. Корпоративна культура як чинник сучасного управління.
7. Формування дивідендної політики акціонерного товариства.
8. Роль держави у корпоративному секторі.
9. Основні тенденції розвитку корпоративного управління в Україні.
10. Типи та категорії цінних паперів акціонерного товариства.
11. Методи управління цінними паперами акціонерного товариства.
12. Формування принципів корпоративного управління.
13. Практика корпоративного управління в Україні.
14. Англо-американська модель корпоративного управління.
15. Західноєвропейська модель корпоративного управління.
16. Японська модель корпоративного управління.
17. Перехідна модель корпоративного управління.
18. Історичні передумови виникнення акціонерних товариств.
19. Акціонерні товариства в Україні.
20. Міжнародні стандарти практики корпоративного управління.
21. Розподіл прибутків акціонерного товариства.
22. Світовий досвід державного регулювання корпоративного сектора.
23. Державне регулювання корпоративного сектора в Україні.
24. Порядок внесення змін і доповнень до статуту акціонерного товариства.
25. Випадки, коли здійснюється перереєстрація акціонерного товариства.
26. Структура органів управління акціонерного товариства.
27. Роль спостережної ради в контролі діяльності акціонерного товариства.

Критерії оцінювання ІНДЗ
(дослідження у вигляді реферату)

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	2 бали
2.	Складання плану реферату	1 бал
3.	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень у логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання	3 балів
4.	Дотримання правил реферування наукових публікацій	2 бали
5.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	3 бали
6.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел, посилання	2 бали
7	Презентація ІНДЗ	2 бали
Разом		15 балів

Оцінка за ІНДЗ у вигляді реферату: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
13 – 15	<i>відмінно</i>	5	A	<i>Відмінно</i>
8-12	<i>добре</i>	4	BC	<i>Добре</i>
4-7	<i>задовільно</i>	3	DE	<i>Задовільно</i>
0-3	<i>незадовільно</i>	2	FX	<i>незадовільно з можливістю повторного виконання</i>

4.3.4. Теми самостійної роботи здобувачів освіти

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Корпоративне управління як фактор розвитку економіки	7
2	Концепції та моделі корпоративного управління	8
3	Інституційні засади корпоративного управління	8
4	Організаційні елементи корпоративного управління	8
5	Механізми корпоративного управління	7
6	Інформаційна система корпорації	7
7	Корпоративна соціальна відповідальність	8
8	Злиття і поглинання як форма корпоративного управління	7
9	Ефективність та якість корпоративного управління	7
10	Корпоративне управління та інвестиційний процес	8
11	Управління державними корпоративними правами	8
12	Цінні папери та їх контроль в корпоративному управлінні	8
	Разом	91

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Сутність та інфраструктура корпоративного управління			
Тема 1. Корпоративне управління як фактор розвитку економіки (5 год)	Практичне заняття	1	I
Тема 2. Концепції та моделі корпоративного управління (5 год)	Практичне заняття	1	II
Тема 3. Інституційні засади корпоративного управління (5 год)	Практичне заняття	1	III
Тема 4. Організаційні елементи корпоративного управління (5 год)	Практичне заняття, підсумкова модульна контрольна робота	1 МК	IV
Всього: 20 год	Всього: 9 балів		
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Корпоративне управління та регулювання діяльності акціонерних товариств			
Тема 5. Механізми корпоративного управління (5 год)	Практичне заняття	1	V-VI
Тема 6. Інформаційна система корпорації (4 год)	Практичне заняття	1	VII
Тема 7. Корпоративна соціальна відповідальність (5 год)	Практичне заняття	1	VIII
Тема 8. Злиття і поглинання як форма корпоративного управління (5 год)	Практичне заняття	1	IX-X
Тема 9. Ефективність та якість корпоративного управління (5 год)	Практичне заняття	1	XI
Тема 10. Корпоративне управління та інвестиційний процес (5 год)	Практичне заняття, підсумкова модульна контрольна робота	1	XII
Тема 11. Управління державними корпоративними правами (5 год)	Практичне заняття	1	XIII
Тема 12. Цінні папери та їх контроль в корпоративному управлінні (5 год)	Практичне заняття, підсумкова модульна контрольна робота	1 МК-5	XIV-XV
Всього: 39 год	Всього: 9 балів		
Разом: 59 год	Разом: 18 балів		

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

5.1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1. За джерелом інформації:

– *словесні*: лекція (традиційна, проблемна тощо) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (презентація PowerPoint), семінари, пояснення, розповідь, бесіда;

– *наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація;

– *практичні*: ситуаційні вправи.

2. За логікою передачі і сприйняття навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3. За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4. За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота здобувачів освіти з сучасною літературою та підручниками; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

5.2. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

5.3. Інклюзивні методи навчання

1. Методи формування свідомості: бесіда, диспут, лекція, приклад, пояснення.

2. Метод організації діяльності та формування суспільної поведінки особистості: ситуаційні вправи, приклад.

3. Методи мотивації та стимулювання: вимога, громадська думка.

4. Метод самовиховання: самопізнання, самооцінювання, самореалізація.

5. Методи соціально-психологічної допомоги: психологічне консультування, стимуляційні ігри.

6. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Навчальна дисципліна оцінюється за модульно-рейтинговою системою. Вона складається із двох модулів.

Результати навчальної діяльності здобувачів освіти оцінюються за 100-бальною шкалою в кожному семестрі окремо.

За результатами поточного, модульного та семестрового контролів виставляється підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою, національною шкалою та шкалою ECTS.

Модульний контроль: кількість балів, які необхідні для отримання відповідної оцінки за кожен змістовий модуль упродовж семестру.

Семестровий (підсумковий) контроль: виставлення семестрової оцінки здобувачам освіти, які опрацювали теоретичні теми, практично засвоїли їх і мають позитивні результати, набрали необхідну кількість балів.

Загальні критерії оцінювання успішності здобувачів освіти, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано в таблиці нижче.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу здобувача освіти на семінарських, практичних, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Реферативні дослідження та есе, які виконує здобувач освіти за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях.

Модульний контроль знань здобувачів освіти здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

6.1. Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	Ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності в розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	Ставиться за вияв здобувачем освіти повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді здобувача освіти наявні незначні помилки.
«задовільно»	Ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхневу обізнаність із основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою. Можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але здобувач освіти спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	Виставляється здобувачу освіти, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхнева, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться здобувачу освіти, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення закладу вищої освіти без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

6.2. Система оцінювання роботи здобувачів освіти упродовж семестру

Вид діяльності здобувача освіти	Максимальна кількість балів за оцінювання	Модуль 1		Модуль 2		Модуль n	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
I. Обов’язкові							
1.1. Відвідування лекцій	1,5	4	6	4	6		
1.2. Відвідування семінарських і практичних занять							
1.3. Робота на семінарському і практичному занятті	1,8	4	8	4	7		
1.4. Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)							
1.5. Виконання завдань для самостійної роботи	1	4	4	4	4		
1.6. Виконання модульної роботи	5		5		5		
1.7. Виконання індивідуальних завдань (ІНДЗ)	15	15					
Разом		-		-		-	
Максимальна кількість балів за обов’язкові види роботи: 50+10МКР							
II. Вибіркові (за вибором здобувача освіти)							
Виконання завдань для самостійного опрацювання							
2.1. Складання ситуаційних завдань із різних тем курсу	5						
2.2. Огляд літератури з конкретної тематики	5						
2.3. Складання ділової гри з конкретним прикладним матеріалом з будь-якої теми курсу	5						
2.4. Підготовка наукової статті з будь-якої теми курсу	10						
2.5. Участь у науковій конференції студентів і молодих учених	5						
2.6. Дослідження українського чи закордонного досвіду	5						
Разом		-		-		-	
Максимальна кількість балів за вибіркові види роботи: 10							
Всього балів за теоретичний і практичний курс: 60							

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

6.3. Оцінка за теоретичний і практичний курс: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
54 – 60	<i>відмінно</i>	5	A	<i>Відмінно</i>
45 – 53	<i>добре</i>	4	BC	<i>Добре</i>
36 – 44	<i>задовільно</i>	3	DE	<i>Задовільно</i>
21 – 35	<i>незадовільно</i>	2	FX	<i>незадовільно з можливістю повторного складання</i>
1 – 20		2	F	<i>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>

6.4. Оцінка за залік: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
36 – 40	<i>відмінно</i>	5	A	<i>Відмінно</i>
30 – 35	<i>добре</i>	4	BC	<i>Добре</i>
24 – 29	<i>задовільно</i>	3	DE	<i>Задовільно</i>
14 – 23	<i>незадовільно</i>	2	FX	<i>незадовільно з можливістю повторного складання</i>
1 – 13		2	F	<i>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>

6.5. Загальна оцінка з дисципліни: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS
		Екзамен		
90 – 100	відмінно	5	A	Відмінно
82 – 89	добре	4	B	добре (дуже добре)
75 – 81	добре	4	C	Добре
64 – 74	задовільно	3	D	Задовільно
60 – 63	задовільно	3	E	задовільно (достатньо)
35 – 59	незадовільно	2	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	незадовільно	2	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6.6. Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Поточне тестування та самостійна робота														С У м а
Змістовий модуль 1					МК- I	Змістовий модуль 2					МК- II	ІНДЗ	Підсумковий тест (залік)	
T1	T2	T3	T4	T5		T6	T7	T8	T8	T12				
4	4	5	5	4	5	4	4	4	5	4	5	15	40	100

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

МК- модульний контроль

6.7. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ

1. Сутність поняття «корпоративне управління».
2. Поняття акції та її основні властивості.
3. Корпоративний сектор як основа сучасної економіки України.
4. Корпоративні відносини та корпоративні інтереси.
5. Порядок створення, збільшення і зменшення статутного капіталу.
6. Принципи сучасного корпоративного управління.
7. Учасники процесу корпоративного управління.
8. Основні майнові права акціонерів.
9. Типи акціонерних товариств, їх спільні та відмінні риси.
10. Доцільність концентрації капіталу у вигляді придбання контрольного пакета акцій одного акціонерного товариства.
11. Основні завдання органів корпоративного управління.
12. Періодичність скликання загальних зборів, спільні та відмінні риси чергових і позачергових загальних зборів акціонерного товариства.
13. Переваги та недоліки акціонерної форми організації підприємства.
14. Право скликання загальних зборів акціонерів. Зміни до порядку денного загальних зборів.
15. Шляхи та порядок створення сучасного акціонерного товариства.
16. Процедура голосування на загальних зборах акціонерів. Бюлетені для голосування.
17. Поняття моделі корпоративного управління та їх види.
18. Англо-американська модель корпоративного управління.
19. Формування української моделі корпоративного управління.
20. Порядок внесення та прийняття змін і доповнень до статуту.
21. Німецька модель корпоративного управління.
22. Вертикальна та горизонтальна підпорядкованість і взаємодія виборних органів акціонерного товариства.
23. Японська модель корпоративного управління.
24. Особливості українського корпоративного управління.
25. Міжнародні стандарти корпоративного управління та їхня структура.
26. Доцільність випуску привілейованих та простих акцій, їх оптимальні співвідношення.
27. Корпоративний контроль.
28. Корпоративна культура як важливий сучасний чинник ефективного корпоративного управління підприємствами.
29. Наглядова рада акціонерного товариства, необхідність її створення.
30. Принципи корпоративного управління Ради Організації економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР).
31. Правління АТ (особливості створення і діяльності). Корпоративні комунікації.
32. Законодавче забезпечення створення та діяльності вітчизняних акціонерних товариств.

33. Ревізійна комісія АТ (створення і функції).
34. Корпоративний секретар та його функції в системі корпоративного управління.
35. Порівняльна характеристика прав власників простих і привілейованих акцій.
31. Компетенція і порядок проведення загальних зборів акціонерів.
36. Суб'єкти корпоративного управління.
37. Підстави та порядок ліквідації акціонерного товариства.
38. Місце Фонду державного майна України в сучасній системі корпоративних відносин в Україні.
39. Практична реалізація прав та управління акціонерним товариством.
40. Залежність прав акціонерів від розміру пакету акцій. Стандарти корпоративного управління та критерії його ефективності.
41. Методики оцінки ефективності корпоративного управління.
42. Сутність та складові елементи корпоративної соціальної відповідальності.
43. Депозитарна діяльність. Структура депозитарної системи в Україні.
44. Корпоративний сектор держави та його структура.
45. Система органів державного регулювання корпоративного сектора в Україні.
46. Механізм управління державними корпоративними правами.
47. Цінні папери акціонерного товариства.
48. Правове регулювання переходу права власності на акції.
49. Особливості реалізації державою права на участь в управлінні акціонерним товариством.
50. Реорганізація акціонерного товариства, процедура її проведення та види.

БІЛЕТИ ДО ЗАЛІКУ

Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»
КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ
Освітній ступінь: доктор філософії
Спеціальність 051 Економіка
Семестр: весняний
Навчальна дисципліна: КОРПОРАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ
ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 2

1. Теоретичні питання:

1. Міжнародні стандарти корпоративного управління та їхня структура.
2. Порівняльна характеристика прав власників простих і привілейованих акцій.

2. Тестові завдання:

1. Злиття, приєднання, потік, виділ та перетворення здійснюється за рішенням:

- а) загальних зборів, а у випадках, передбачених законом, – за рішенням суду або відповідних органів влади;
- б) ревізійної комісії;
- в) наглядової ради;
- г) вірна відповідь б і в.

2. 8. Які є сучасні моделі корпоративного управління:

- а) англо-американська, японська, англійська;
- б) англо-американська, японська, західноєвропейська (німецька);
- в) японська, європейська, західноєвропейська (німецька);
- г) західноєвропейська (німецька), японська, англійська.

3. Відомі такі типи корпоративних об'єднань:

- а) картель, корнер, синдикат, трест, союз, асоціація;
- б) концерн, консорціум, фінансово-промислові групи;
- в) конгломерат, холдинг, франчайза;
- г) всі відповіді вірні.

4. Акціонерне товариство зобов'язане скликати загальні збори:

- а) не рідше ніж раз на місяць;
- б) щороку;
- в) не рідше ніж раз на квартал;
- г) щотижня.

5. У системі управління корпораціями використовується низка різноманітних стандартів корпоративного управління, які включають:

- а) міжнародні стандарти (що ґрунтуються на принципах корпоративного управління ОЕСР, ЄБРР, ММКУ, групи «Євроакціонери»);
- б) національні стандарти (моделі) корпоративного управління (розвинутих ринків, країн);
- в) стандарти корпорацій (кодекси корпоративного управління);
- г) усі відповіді вірні.

Затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол №__ від «__» _____ 20__ року.

Завідувач кафедри _____

Екзаменатор _____
(підпис) (посада, ПП)

7. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Робоча навчальна програма
2. Опорний конспект лекцій
3. Навчальні посібники:
 - 1) Ігнат'єва І.А. Корпоративне управління : підручник / І. А. Ігнат'єва, О. І. Гарафонова. К. : Центр учбової літератури, 2022. 600 с.
 - 2) Корпоративне управління : курс лекцій для студентів ОС «магістр» спеціальності 073 «Менеджмент» / Укладач О. В. Феєр. Мукачево : МДУ, 2020. 85 с.
 - 3) Мальська М.П. Корпоративне управління: теорія та практика : підручник / М. П. Мальська, Н. Л. Мандюк, Ю. С. Занько. К. : Центр учбової літератури, 2019. 360 с.
 - 4) Сергійчук С.І. Корпоративне управління : навчальний посібник / С. І. Сергійчук. Миколаїв : НУК, 2021. 228 с.
4. Орієнтовну тематику реферативних досліджень для ІНДЗ.
5. Збірки тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти.
6. Матеріал для проведення практичних занять (ситуаційні вправи, задачі)
7. Комплект білетів для проведення заліку.

7.1. Навчально-методичні аудіо- і відеоматеріали, у т.ч. для здобувачів освіти з інвалідністю

Для інклюзивного навчання:

- методики диференційованого підходу до процесу навчання й оцінювання знань, умінь і здібностей здобувачів освіти з інвалідністю;
- наявність навчально-методичної літератури в електронному, друкованому форматах для осіб з інвалідністю;
- дидактичні матеріали та засоби навчання осіб з інвалідністю для дистанційної та відкритої форм навчання.

7.2. Глосарій (термінологічний словник)

Акція – цінний папір без установленого строку обігу, що засвідчує майнову участь її власника у капіталі акціонерного товариства.

Акціонерні товариства (корпорації) бувають двох видів: закриті, акції яких розподіляються між акціонерами і не надходять у відкритий продаж, і відкриті (публічні), акції яких вільно продаються і купуються.

Андеррайтер (від англ. underwriter – передплатник) – торговець цінними паперами, котрий виступає від імені і з доручення емітента відповідно до укладеного з ним договору або викуповує в емітента цінні папери для їх наступного розміщення за передплатою.

Англо-американська модель корпоративного управління функціонування компанії здійснюється в інтересах власників-акціонерів, число яких достатньо велике. В даній моделі управління велика роль належить найманим менеджерам і раді директорів. Пріоритетною метою є фінансові показники діяльності компанії, а основною проблемою – взаємовідносини власників компанії і найманого менеджменту, спрямовані на побудову системи контролю за діями менеджерів і системи їх винагороди.

Боргові цінні папери – цінні папери, що посвідчують відносини позики і передбачають зобов'язання емітента сплатити у визначений строк кошти відповідно до зобов'язання.

Вексель – цінний папір, що свідчить безумовне грошове зобов'язання векселедавця виплатити після настання терміну визначену суму грошей власникові векселя (векселедержателеві).

Відкрита інформація містить відомості, які призначені для вільного поширення серед необмеженого кола зацікавлених осіб.

Внутрішні корпоративні відносини – відносини між акціонерами і працівниками корпорації та менеджментом і працівниками корпорації.

Внутрішні корпоративні комунікації відбуваються всередині компанії і спрямовані на формування робочої атмосфери та уникнення конфліктних ситуацій у колективі.

Головна функція корпоративного управління – забезпечення діяльності корпорації в інтересах її власників (акціонерів), які надали фінансові ресурси для її розвитку, а також в інтересах інших зацікавлених осіб.

Дивіденд - дохід, що одержує акціонер на акції.

Емісія цінних паперів – це встановлена в законодавчому порядку послідовність дій емітента з випуску й розміщення цінних паперів.

Ефективне корпоративне управління – управління, яке дозволяє корпораціям реалізовувати свої потенційні можливості щодо залучення інвестицій, раціонального використання отриманих ресурсів, а також забезпечення підвищення вартості капіталу акціонерів.

Загальні збори акціонерів є найвищим органом управління, який представляє інтереси акціонерів та реалізовує їх право брати участь в управлінні справами корпорації.

Заставна корпоративна облігація – це юридичний документ, що підтверджує згоду корпорації заставити під свій борг землю, споруду та інше майно, яке їй належить і дає право кредитору на оволодіння заставленими активами у разі несплати боргу.

Злиття – це операція, спрямована на добровільне об'єднання господарюючих суб'єктів у нову структуру з метою збільшення масштабів діяльності.

Злиття і поглинання (mergers & acquisitions) є одним зі способів укрупнення бізнесу, розширення компанією своєї діяльності та сфери впливу на окремому ринку. Операції злиття і поглинання є найбільш зручним способом входження іноземного капіталу до вітчизняних суб'єктів господарювання.

Зміст відкритої інформації корпорації визначається нормами чинного законодавства та затверджується загальними зборами акціонерів за поданням наглядової ради; правління корпорації забезпечує своєчасне надання відкритої інформації на вимогу зацікавлених осіб.

Зовнішні корпоративні відносини – відносини корпорації з інвесторами та кредиторами, споживачами продукції, громадою, на території якої розташоване товариство, а також із державними органами та органами місцевого самоврядування.

Інвестиційний сертифікат – це частка в спеціальному фонді цінних паперів (інвестиційному фонді), яким керує інвестиційна компанія. Інвестиційний фонд може бути складений за різними принципами – може включати тільки акції великих компаній або тільки облігації.

Індикатор успішності соціального розвитку корпорації – ступінь інтегрування принципів соціальної відповідальності в управлінську практику.

Іпотечні цінні папери – цінні папери, випуск яких забезпечено іпотечним покриттям та які посвідчують право власників на отримання від емітента належних їм коштів.

Казначейські зобов'язання – вид цінних паперів на пред'явника, що поширюються тільки на добровільних засадах серед населення, вони свідчать про вкладення коштів власником у бюджет і надають право на одержання фінансового доходу.

Кодекси корпоративного управління – зведення добровільно прийнятих стандартів та внутрішніх норм, що встановлюють і регулюють порядок корпоративних відносин.

Компоненти Інвестиційного процесу: 1) мобілізація капіталу, 2) розподіл ресурсів і 3) моніторинг використання інвестиційних засобів.

Корпоративні комунікації – ефективні канали передачі важливої інформації, яка сприяє розвитку не лише компанії, але й особистому становленню її працівників.

Корпоративні облігації – це свідоцтво про надання їх власникам довгострокової позички корпорації, фірмі, підприємству, тобто це облігації, емітовані юридичними особами.

Корпоративна соціальна відповідальність – відповідальність корпорації перед усіма фізичними і юридичними особами, з якими вона взаємодіє та співпрацює, і перед суспільством загалом щодо забезпечення соціального добробуту, підвищення соціального захисту та гарантування соціальної безпеки громадян.

Корпоративна соціальна відповідальність – рівні: відповідальність перед споживачем; відповідальність перед персоналом; відповідальність перед партнерами; відповідальність перед суспільством.

Корпоративний контроль – це управлінська функція корпорації, що полягає у відстеженні відхилень та корекції управлінських рішень, що впливають на баланс інтересів учасників корпоративних взаємовідносин.

Корпоративна культура – це добре сформована система керівних переконань, принципів і технологій у життєдіяльності підприємства.

Корпоративна культура регламентує поведінку людини і дає можливість прогнозувати її реакцію в критичних ситуаціях.

Корпоративна культура виявляється у філософії та ідеології управління, ціннісних орієнтаціях, віруваннях, очікуваннях, нормах поведінки.

Корпоративна культура – формування між власниками контрольного пакета та іншими учасниками корпоративного управління відносин соціального партнерства, що означає рівне ставлення до всіх акціонерів даної корпорації.

Корпоративна етика є одним із інструментів менеджменту, які безпосередньо впливають на вартість компанії та забезпечують підвищення доходів компанії практично за відсутності яких-небудь фінансових вкладень.

Корпоративна етика – це сукупність етичних принципів і норм ділового спілкування, якими керуються в своїй діяльності компанія, її посадовці та працівники.

Корпоративне підприємство – утворюється двома або більше засновниками за їхнім спільним рішенням (договором), діє на основі об'єднання майна та/або підприємницької чи трудової діяльності засновників (учасників), їх спільного управління справами на основі корпоративних прав.

Корпорація (від латинського слова «corporation» – співтовариство, об'єднання) – товариство, в якому на основі централізації капіталів здійснюється колективне присвоєння результатів виробничої діяльності.

Корпоративні відносини – сукупність економічних, юридичних та суспільних відносин у сфері функціонування корпоративного капіталу, зміст яких полягає у специфіці його відтворення.

Корпоративні права – це право власності на частку (пай) у статутному капіталі юридичної особи, включаючи права на управління, отримання відповідної частки прибутку цієї особи, а також частки активів у разі її ліквідації відповідно до чинного законодавства.

Корпоративні права – це права особи, частка якої визначається у статутному капіталі (майні) господарської організації, що включають правомочності на участь цієї особи в управлінні господарською організацією, отримання певної частки прибутку (дивідендів) даної організації та активів у разі ліквідації

останньої відповідно до закону, а також інші правомочності, передбачені законом та статутними документами.

Корпоративні права держави (КПД) – це право держави, частка якої існує і визначається в статутному капіталі господарського товариства, тобто право на участь в управлінні цим товариством, отримання певної частки його прибутку (дивідендів), активів у разі ліквідації.

Корпоративні секретарі (секретарі компанії) – у багатьох країнах сформовані професійні некомерційні об'єднання, основними цілями функціонування яких є сприяння секретарям у набутті знань і навичок, необхідних для ефективного виконання обов'язків; підвищення їх професійного рівня; консультування з різних питань.

Корпоративне управління – система, за допомогою якої спрямовують та контролюють діяльність господарського товариства.

Корпоративне управління: до показників, що відображають ступінь дотримання в компанії принципів, відносяться: ступінь захищеності прав акціонерів; ступінь розкриття інформації; рівень захисних заходів від поглинання компанії; рівень керівництва компанії; рівень корпоративної культури; рівень проведення аудиту та формування бухгалтерської звітності.

Корпоративне управління: до показників, що відображають ризики, належать: рівень ризику «розмивання» державної частки в статутному капіталі; ступінь імовірності банкрутства; рівень ризику реорганізації компанії; рівень ризику зміни корпоративної структури компанії; рівень ризику від недопущення представників міноритарних акціонерів у склад керівних органів.

Мета ефективного корпоративного управління – збалансування інтересів суб'єктів, які беруть участь у функціонуванні корпоративної структури. Ефективне корпоративне управління означає також максимізацію нерозподіленого прибутку і пропорційну виплату дивідендів.

Мета рейтингування корпоративного управління – об'єктивна, неупереджена оцінка рівня корпоративного управління в корпорації відносно міжнародної практики, у т.ч. оцінка того, наскільки добре механізм корпоративного управління враховує інтереси стейкхолдерів (зацікавлених сторін).

Модель корпоративного управління – сталий розподіл функцій управління і контролю в корпорації між власниками і менеджерами.

Механізм концесії передбачає надання державою права приватному інвестору здійснювати певні будівельні роботи, а також експлуатувати побудований об'єкт протягом певного періоду часу, який називається концесійним періодом.

Моніторинг ефективності управління об'єктами державної власності: Завдання – збір, накопичення, аналіз інформації про виконання суб'єктами управління функцій із управління об'єктами державної власності.

Наглядова рада представляє інтереси акціонерів у період між проведенням загальних зборів і в межах компетенцій, визначених статутом, контролює діяльність правління.

Німецька модель корпоративного управління характеризується високим ступенем концентрації акціонерного капіталу, домінуючою роллю банків при прийнятті корпоративних рішень, порівняно невеликою розпорошеністю акцій серед інвесторів. розповсюджена в Західній Європі (Німеччина, Австрія, Швейцарія, Нідерланди) і Північній Європі (Скандинавські країни), частково діє у Франції і Бельгії, знайшла застосування в окремих постсоціалістичних країнах Центральної і Східної Європи.

Німецька модель корпоративного управління – переваги: більш низька вартість залученого капіталу; орієнтація інвесторів на довгосторкові цілі; високий рівень стійкості компанії; чітке розмежування функцій управління і контролю.

Німецька модель корпоративного управління – недоліки: незначна роль фондового ринку як зовнішнього джерела контролю; висока ступінь концентрації капіталу, недостатня увага до міноритарних акціонерів; невеликий ступінь інформаційної прозорості, що ускладнює залучення інвестицій.

Норма прибутку на інвестиції – основний показник ефективності інвестицій корпорації.

Норма прибутку визначається відношенням чистого прибутку до обсягу продажів корпорації, а **швидкість обороту інвестицій** – відношенням обсягу продаж до суми капіталовкладень.

Об'єкти корпоративного управління в Україні – акціонерні товариства. Загальний об'єкт управління – корпоративні права, проте вони не можуть існувати без корпорації як цілісного суб'єкта господарювання – юридичної особи. Об'єктом корпоративного управління є також державне майно, передане в статутні капітали господарських товариств, акції акціонерних товариств, що належать державі.

Облігація – цінний папір, що завіряє внесення її власником коштів і підтверджує зобов'язання відшкодувати йому номінальну вартість цього цінного паперу в передбачений у ньому термін з виплатою фіксованого відсотка (якщо інше не передбачене умовами випуску).

Основна частина соціального звіту включає аналіз діяльності підприємства за такими напрямками: екологія; освіта; соціальний захист забезпечення; соціально-економічний та культурний розвиток території; допомога вразливим верствам населення; взаємодія зі стейкхолдерами; боротьба з корупцією; формування культури ділової поведінки; благодійність; волонтерський рух.

Ощадний сертифікат – письмове свідчення банку про депонування коштів, що свідчить про право вкладника на одержання після закінчення встановленого терміну депозиту і відсотків по ньому.

Пайові цінні папери – цінні папери, які посвідчують участь їх власника у статутному капіталі (крім інвестиційних сертифікатів та сертифікатів ФОН), надають власнику право на участь в управлінні емітентом (крім сертифікатів ФОН) і отримання частини прибутку, зокрема у вигляді дивідендів, та частини майна у разі ліквідації емітента.

Поглинання – операція, спрямована на заволодіння контрольним пакетом акцій і, як правило, має примусовий характер.

Похідні цінні папери (деривативи) – цінні папери, механізм випуску та обігу яких пов'язаний із правом на придбання чи продаж протягом строку, встановленого договором, цінних паперів чи інших фінансових та/або товарних ресурсів.

Приватизаційні папери – це особливий вид державних цінних паперів, що підтверджують право власника на безкоштовне одержання в процесі приватизації частини державного майна державних підприємств, державного житлового і земельного фондів.

Приватизаційні цінні папери – цінні папери, які посвідчують право власника на безоплатне одержання у процесі приватизації частки майна державних підприємств, державного житлового фонду, земельного фонду.

Рейдерство – це вороже поглинання акціонерних товариств, здійснене поза їх волею засобами і методами, які порушують чинне законодавство або не відповідають призначенню.

Рейтинг корпоративного управління – це незалежна стандартизована інтегрована оцінка практики управління корпорацією, яка виражається у значеннях узагальнюючих показників, склад яких визначається методикою рейтингування.

Ринковий ризик – це можливість отримання корпорацією збитків внаслідок зменшення вартості позицій компанії (портфелів, запасів товарів) при несприятливій зміні цін на її продукцію, курсів валют, цін на фінансові інструменти або ставок відсотків.

Сімейна модель корпоративного управління або сімейний капіталізм та сімейні бізнес-групи розповсюджені практично в усіх країнах світу. Така система корпоративного управління досить часто зустрічається в країнах Азії та Латинської Америки, Канаді, а також у Європейських країнах (Швеція, Італія, Франція). В даній моделі управління великими корпораціями здійснюється членами однієї сім'ї, і контроль над бізнесом повністю належить їй. Капітал концентрується і розподіляється по сімейних каналах.

Сімейна бізнес-група – контроль над компаніями встановлюється за допомогою пірамідальної допомоги самої групи і перехресного володіння акціями.

Соціальна звітність є формою представлення інформації про соціальні аспекти діяльності компанії як зовнішнього, так і внутрішнього спрямування, зокрема за показниками охорони здоров'я та безпеки, трудових відносин, етики бізнесу, взаємовідносин із партнерами, соціального інвестування, охорони навколишнього середовища тощо.

Структура корпоративного управління передбачає формування упорядкованої сукупності компетентних органів управління, розподіл повноважень між ними та визначення рівня підпорядкованості у процесі підготовки, прийняття і реалізації управлінських рішень.

Сутність розкриття інформації в корпорації полягає у забезпеченні доступу зацікавлених осіб, у тому числі акціонерів, до повної, достовірної інформації про виробничо-господарську діяльність підприємства.

Суб'єкти корпоративних відносин-емітенти – це акціонерні товариства; акціонери, тобто інвестори; менеджери корпоративного підприємства; держава в особі органів державної влади і місцевого самоврядування; кредитори та інші зацікавлені особи.

Товаророзпорядчі цінні папери – цінні папери, які надають їх держателю право розпоряджатися майном, вказаним у цих документах.

Унітарне підприємство створюється одним засновником, який виділяє для того майно, формує відповідно до закону статутний фонд, керує підприємством і формує його трудовий колектив на засадах трудового найму, вирішує питання реорганізації та ліквідації підприємства.

Фонд державного майна України – центральний орган виконавчої влади зі спеціальним статусом, що реалізовує державну політику у сфері приватизації, оренди, використання та відчуження державного майна, управління об'єктами державної власності, що належать до сфери його управління, а також у сфері державного регулювання оцінки майна, майнових прав та професійної оціночної діяльності.

Цінним папером є документ, що засвідчує з дотриманням установленної форми й обов'язкових реквізитів майнові права, здійснення або передача яких можливі тільки при його пред'явленні.

Цінні папери на пред'явника можуть свідчити право власника лише при пред'явленні цінного паперу.

Цінні папери з фіксованим доходом – це боргові зобов'язання, в яких емітент зобов'язується виконати відповідні дії. Як правило, це обігова виплата грошової суми і відсотків.

Шляхи забезпечення ефективності діяльності корпорації – формування успішної бізнес-моделі корпорації, яка досягається через систему управління її вартістю; управління ризиками.

Якість корпоративного управління пов'язується з правильно прийнятими управлінськими рішеннями, які дозволяють максимально узгодити інтереси всіх акціонерів і зацікавлених сторін, забезпечують покращення операційної діяльності корпорації, дозволяють знизити вартість капіталу.

Японська модель корпоративного управління – характерні висока концентрація власності в руках середніх та великих акціонерів, широка практика перехресного володіння акціями між компаніями, що входять у «кейрецу». Банки відіграють виключно важливу роль і визначають діяльність кожної промислової групи. В цілому **японську модель** корпоративного управління можна охарактеризувати як повністю закриту, засновану на банківському контролі і фінансуванні.

Японська модель корпоративного управління – переваги: низька вартість залучення капіталу; орієнтація на довгострокові цілі; спрямованість компанії на високу конкурентоспроможність; високий коефіцієнт стійкості компаній.

Японська модель корпоративного управління – недоліки: складнощі в залученні інвестицій; абсолютне домінування банківського фінансування; слабка інформаційна прозорість компаній; недостатня увага до прав міноритарних акціонерів.

7.3. Рекомендована література

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://ufpp.gov.ua/content/PDF/zakonodavstvo/konstitychiya.pdf>.
2. Глобальний договір ООН (UN Global Compact, 2000) www.globalcompact.org.ua. Загальна декларація прав людини: Прийнята і проголошена резолюцією Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 року // Офіційний вісник України / Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права. Режим доступу: <http://zakonl.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.
3. Декларация социального прогресса и развития. Провозглашена резолюцией Генеральной Ассамблеи от 11 декабря 1969 года. Режим доступу: <http://www.un.org/russian/document/declarat/socdev.htm>.
4. Закон України: «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2017-14>.
5. Закон України «Про колективні договори і угоди» // Відомості Верховної Ради. 1993. No 36. С. 361.
6. Кодекс законів про працю України. Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.
7. Міжнародна організація праці: Конвенції та рекомендації, ухвалені міжнародною організацією праці. Женева: МБП, 1999. У 2 т. 242 с.
8. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права. Режим доступу: <http://zakonl.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.
9. Міжнародна організація праці: Конвенції та рекомендації, ухвалені міжнародною організацією праці. Женева : МБП, 1999. У 2 т. 242 с.
10. Господарський кодекс України. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
11. Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19>.
12. Закон України «Про цінні папери та фондову біржу». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>.
13. Про затвердження Принципів корпоративного управління: Рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 22.07.2014 No 955. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr955863-14>.
14. Закон України «Про Акціонерні товариства». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17>.
15. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні : закон України від 30.10.1996 р. No 448/96 – ВР // Відомості Верховної Ради України. 1996. No 51.

Основна:

1. Довгань Л.Є. Корпоративне управління : навч. посіб. / Л. Є. Довгань, В. В. Пастухова, Л. М. Савчук. К. : Кондор, 2022. 180 с.
2. Євтушевський В.А. Стратегія корпоративного управління / В. А. Євтушевський, К. В. Ковальська, Н. В. Бутенко. К. : Знання, 2021. 287 с.
3. Загородній А. Акції. Акціонерні товариства : термінологічний словник / А. Загородній, Г. Вознюк. К. : Кондор, 2017. 84 с.
4. Ігнат'єва І.А. Корпоративне управління : підручник / І. А. Ігнат'єва, О. І. Гарафонов. К. : Центр учбової літератури, 2022. 600 с.
5. Корпоративне управління: курс лекцій для студентів ОС «магістр» спеціальності 073 «Менеджмент» / Укладач: О. В. Феєр. Мукачево : МДУ, 2020. 85 с.
6. Корпоративне управління : підручник / Т. Л. Мостенська [та ін.]. К. : Каравела, 2018. 384 с.
7. Котлер Ф. Корпоративна соціальна відповідальність. Як зробити якомога більше добра для вашої компанії та суспільства / Пер. з англ. С. Яринич / Філіп Котлер, Ненсі Лі. К. : Стандарт, 2005. 302 с.
8. Мальська М.П. Корпоративне управління: теорія та практика : підручник / М. П. Мальська, Н. Л. Мандюк, Ю. С. Занько. К. : Центр учбової літератури, 2019. 360 с.
9. Мостенська Т.Л. Корпоративне управління : підручник. 2-ге вид., випр. і доп. / Т. Л. Мостенська, В. О. Новак, М. Г. Луцький. К. : Каравела, 2018. 400 с.
10. Сергійчук С.І. Корпоративне управління : навчальний посібник / С. І. Сергійчук. Миколаїв : НУК, 2021. 228 с.
11. Швець Ф.Д. Корпоративне управління : навчальний посібник / Ф. Д. Швець. Рівне : НУВГП, 2017. 320 с.
12. Шморгун Л.Г. Корпоративне управління : навч. посіб. / Л. Г. Шморгун, Є.В. Редзюк. К. : ВПЦ Київський університет, 2022. 247 с.

Додаткова:

1. Впровадження корпоративної соціальної відповідальності в Україні. Режим доступу: <https://www.srm-ukraine.org/ru/vprovadzhennya-korporativnoyi-socialnoyi-Vidpovidalnosti-v-ukrayini/>.
2. Гладунов О.В., Дейнега О.В., Микитин Т.М. Корпоративний менеджмент : навч. посібник. Рівне, 2022. 244 с.
3. Горинь М.О., Сенишин О.С., Чопко Н.С. Корпоративне управління : навчальний посібник / М. О. Горинь, О.С. Сенишин, Н.С. Чопко. Львівський націон. ун-т ім. Івана Франка. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2022. 641 с.
4. Гудзь О.Є. Корпоративне управління : навчальний посібник / О. Є. Гудзь. Київ : Державний університет телекомунікацій, 2014. 123 с.
5. Даниленко О.А. Критерії оцінки результативності управління соціальною відповідальністю на стадіях життєвого циклу розвитку організації / О. А. Даниленко [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://mev->

hnu.at.ua/load/mizhnarodna_naukovo_praktichna_internet_konferencija/1formuvannya_ta_ocinka_efektivnosti_funkcionuvannya_mekhanizmiv_upravlinnja_dijalnistju_pidpriemstv/2-1-0-51.

6. Довідник соціально-відповідальних компаній України. К. : К.І.С., 2020. 170 с.

7. Зелена книга ЄС «Популяризація європейських засад корпоративної соціальної відповідальності» (EU Green Paper «Promoting a European framework for Corporate Social Responsibility, 2001).

8. Конвенція ЄЕК ООН «Про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з екологічних питань (Орхуська конвенція).

9. Корпоративне управління : навч. посіб. / О. Є. Кузьмін, Л. І. Чорнобай, А. О. Босак та ін. Л. : Вид-во Нац. ун-ту «Львівська політехніка», 2021. 172 с.

10. Сазонець І.Л. Корпоративне управління: світовий досвід та механізми залучення інвестицій : навч. пос. К. : Центр учбової літератури, 2018. 304 с.

Інформаційні ресурси:

1. Інтернет-сторінка, присвячена Глобальному Договору ООН. Режим доступу: <http://www.unglobalcompact.org/Portal/Default.asp?>.
2. Інтернет-сторінка, присвячена питанням розвитку СББ в Азії (CSR Asia). Режим доступу: <http://www.csr-asia.com/index.php?linksid=9>.
3. Інтернет-сторінка, що містить інформацію про Глобальні принципи Саллівана. Режим доступу: <http://www.globalsullivanprinciples.org>.
4. Інтернет-сторінка, що містить інформацію про Глобальну ініціативу щодо звітності (GRI). Режим доступу: <http://www.globalreporting.org>.
5. Інтернет-сторінка, що містить інформацію про індекси Domini 400 Social Index. Режим доступу: <http://www.sustainability-index.com>.
6. Інтернет-сторінка, що містить інформацію про Стандарти Саншайн. Режим доступу: <http://www.stakeholderalliance.org/sunstds.html>.
7. Офіційний сайт глобальної некомерційної організації «Бізнес заради соціальної відповідальності». Режим доступу: <http://www.bsr.org>.
8. Офіційний сайт Інституту етики бізнесу. Режим доступу: www.ibe.org.uk.
9. Офіційний сайт Світової ділової ради для сталого розвитку. Режим доступу: <http://www.wbcasd.org>.
10. Міністерство фінансів України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://minfin.kmu.gov.ua>.
11. Офіційний сайт Державної служби статистики України. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
12. Офіційний сайт Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку. Режим доступу: <http://www.ssmc.gov.ua/>.

13.Офіційний сайт Інституту економічних досліджень та політичних консультацій. Режим доступу: <http://www.ier.com.ua>.

8. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Форми занять	Наявне матеріально-технічне забезпечення	Необхідне матеріально-технічне забезпечення
Лекція	кафедральний ноутбук	проектор, крейда
Практичне заняття	наочні та роздаткові матеріали, кафедральний ноутбук	приміщення аудиторного фонду, проєктор для ІНДЗ